

30. svibnja 2024.

broj 199

**KU
ZI
S!**

LIST ZA MLADEŽ

8

REPORTAŽA

SUSRET MLADIH SRIJEMSKJE BISKUPIJE

15

GLAZBA

DOGG NAMED BOBO

18

POVIJEST

MEĐUNARODNI PRAZNIK 1. SVIBNJA

20

PSIHOLOGIJA

KARAKTERISTIKE ZDRAVOG ODNOSA

FOTO MJESECA

Foto: Dražen Bota

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Preradovićeve 11

24000 Subotica

Za nakladnika: Mirjana Trkulja

Glavna i odgovorna urednica: Zlata Vasiljević

Urednica izdanja: Kristina Ivković Ivandekić

Zamjenik urednice: Davor Bašić Palković

Suradnici: Sara Žurovski, Andrea I. Darabašić,

Ivan Benčik, Milijana Nimčević,

Marija Antonela Kanelić

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,

Jelena Ademi

E-mail: casopis.kuzis@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Rotografika d. o. o., Subotica

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

»Memento« u Ivankovu

Knjige u ruke i sretno!

Ovaj period godine je, kao i uvijek, zadužen za posljednje srednjoškolske obveze i zadatke pred maturu, apsolvantske večeri, spremanje za polaganje prijemnih ispita ili, u slučaju fakultetlija – polaganje ispita. Maturanti, svjesni smo da se nalazite u izazovnom razdoblju punom obveza, odgovornosti i stresa dok se pripremate za završetak škole. No, želimo vas podsjetiti da je važno da ne zaboravite usredotočiti se na trenutak i doista ga proživjeti. Mnogi ljudi nakon ostvarenja dugogodišnjih planova ili projekata osjete prazninu ili razočaranje jer su bili previše zauzeti brigom ili očekivanjima da bi uistinu uživali u tom trenutku. Zato, dok se pripremate za završetak ove važne etape života, potrudite se zastati i osjetiti svaki trenutak. Možda ste godinama maštali o odabiru srednje škole, fakulteta ili prvom poslu, o maturalskoj večeri ili posljednjim danima u školi. Sada je vrijeme da te snove ostvarite i uistinu ih doživite. Uživajte u posljednjim danima sa svojim prijateljima, zahvalite se omiljenim profesorima i proslavite svoje uspjehe. A onda se s osmijehom upustite u nove izazove koji vas čekaju. Mi ćemo biti uz vas.

U sljedećem broju, koji izlazi 14. lipnja, pripremamo za vas priče o maturantima hrvatskih odjela Gimnazije *Svetozar Marković*, Politehničke i Medicinske škole u Subotici. Tablon maturanata Politehničke škole, odjel tehničar za oblikovanje namještaja i enterijera, postavljen je u jednom izlogu Gradske kuće, u dijelu prema Muzičkom školi. Zatim tablon odjela 4.2, fizioterapeutskih tehničara Medicinske škole, izložen je u izlogu prodavaonice tašni *La Borsa*, preko puta Franjevačke crkve, dok se tablon odjela općeg smjera Gimnazije, 4. f, nalazi u *Bubbles – Bath Boutique*, u Ulici Dimitrija Tucovića 8.

Fokus sljedećeg broja su zasigurno spomenuti maturanti, dok u ovom broju izvještavamo o Susretu hrvatske katoličke mladeži u Gospiću, Susretu mladih Srijemske biskupije u Maradiku, nacionalnoj razini kviza *Mreža čitanja* te pišemo o osiguranim posebnim kvotama na hrvatskim veleučilištima za Hrvate izvan Hrvatske. Osim toga, pišemo o Prvom svibnju, o karakteristikama zdravog odnosa, materijalima koji su trenutno u modi i još o mnogo čemu drugom.

Sljedeći broj će ujedno biti i 200. te vam tim povodom priređujemo i *give-away* akciju na našem Instagramu (*kuzis.casiopis*). Pratite nas i sretno!

Nacionalna razina kviza »Mreža čitanja«

Online natjecanje za srednjoškolce u kvizu *Mreža čitanja* održano je 10. svibnja nakon školske i regionalne razine. Na nacionalnoj razini okupilo se oko 300 učenika, a među njima su bili i učenici hrvatske nastave u Subotici **Karlo Kujundžić, Marko**

Cvijetić, Marija Magdalena Huska, Valentin Čović i Lucija Horvacki iz Gimnazije *Svetožar Marković* te **Tea Narančić** iz Politehničke škole. Učenici su odgovarali na pitanja koja su se odnosila na tri knjige: *Hotel Wartburg* **Zorana Žmirića**, *Perzepolis* **Marjane Satrapi** i *Mi djeca s kolodvora* **ZOO Christiane F.**

osam ekipa iz župa u Subotici i okolici. Pobjedu je odnio tim iz župe Marija Majka Crkve, srebrni su bili nogometaši iz župe Uskrsnuće Isusovo dok je treće mjesto osvojila ekipa iz župe svetog Jurja.

Kviz »Koliko se poznajemo«

Biskupijska klasična gimnazija *Paulinum* bila je 17. svibnja domaćin kviza *Koliko se poznajemo*, koji

je organiziralo Pokrajinsko taništvo za obrazovanje u sklopu projekta »Afirmacija multikulturalizma i tolerancije u Vojvodini«. Sudjelovalo je osam ekipa iz različitih srednjih škola u Subotici, Somboru, Temerinu, Novom Kneževcu i Bačkoj Topoli.

Gimnazijalci u Krapini

Učenici hrvatskih odjela Gimnazije *Svetožar Marković* iz Subotice i predstavnici HNV-a bili su gosti konferencije »Invest in Zagorje« koja je održana

Katolički malonogometni turnir

Ovogodišnji Katolički malonogometni turnir održan je 12. svibnja u Maloj Bosni, okupivši

10. svibnja u Krapini, okupivši oko 200 sudionika, vizionara, inovatora, stručnjaka i entuzijasta iz cijele Hrvatske. U sklopu konferencije održano je natjecanje »Pitch timovi – kreiraj svoju budućnost« u kojem je svoja rješenja problema i izazova u zdravstvenoj industriji predstavilo osam timova mladih poduzetnika – učenika zagorskih srednjih škola.

Posebne upisne kvote za Hrvate izvan Hrvatske

In akademskoj godini 2024./25. hrvatska će visoka učilišta osigurati posebnu upisnu kvotu za pripadnike hrvatske nacionalne manjine i hrvatskoga iseljenništva, čime se s uspjehom nastavlja jedan od vrlo značajnih projekata kojim se nastoji povezati mlade Hrvate izvan Hrvatske s domovinom, i to njihovim dolaskom u Hrvatsku, boljim upoznavanjem hrvatske kulture, jezika i svakodnevnoga života te stjecanjem kvalitetnoga obrazovanja.

Nakon registracije za kandidate koji su završili srednje obrazovanje izvan Hrvatske (prilikom registracije potrebno je odabrati tu kategoriju), odabiru se visokoškolske ustanove i studijski programi po prioritetnome redoslijedu. Moguće je odabrati do 10 studijskih programa, koje je važno odabrati prema prioritetnome odabiru jer će, ako su ispunjeni svi zahtjevi, sustav dodjeljivati kandidatima pravo upisu prema prvenstvu odabira. Nakon objave rezultata kandidati imaju pravo upisa na jedan studijski program za koji će dobiti posebni identifikacijski broj.

Rokovi

Prijave su u sustav za ljetni upisni rok (prvi rok) i slanje dokumentacije moguće do 1. srpnja 2024. (vrijedi za kandidate koji su srednjoškolsko obrazovanje završili u inozemstvu u 2024. godini, a za one koji su srednjoškolsko obrazovanje u inozemstvu završili do 31. 12. 2023. rok za slanje dokumentacije je 20. 5. 2024.), osim ako visoko učilište nije odredilo drugi rok za prijavu. Ostali rokovi dostupni su na <https://www.studij.hr/kalendar>.

5

Visoka učilišta s osiguranim kvotama za pripadnike hrvatske nacionalne manjine su: Sveučilište u Zagrebu, Sveučilište u Splitu, Sveučilište u Rijeci, Sveučilište u Zadru, Sveučilište *Josipa Jurja Dobrile* u Puli, Sveučilište u Dubrovniku, Sveučilište *Sjever* i Hrvatsko katoličko sveučilište. Uz navedena visoka učilišta, u programu sudjeluju i Sveučilište *Josipa Jurja Strossmayera* u Osijeku i Veleučilište *Lavoslav Ružička* u Vukovaru, a broj upisnih mjesta na tim dvama visokim učilištima bit će poznat nakon njihove objave.

Neophodna registracija i prijava

Važno je napomenuti da kandidati ne trebaju pristupati Državnoj maturi u Hrvatskoj, no za razliku od prethodnih godina, od ove se akademske godine za upis studijskih programa u posebnoj upisnoj kvoti kandidati moraju registrirati i prijaviti u sustav za upise na visokoškolske ustanove u Hrvatskoj, a koji je dostupan na www.postani-student.hr/Ucenici/Prijava.aspx.

Dokumentacija

Za uspješan postupak prijave, osim registracije i prijave putem sustava, potrebno je poslati traženu dokumentaciju i poštom, a sva potrebna dokumentacija i koraci u postupku dostupni su na <https://www.studij.hr/sve-o-prijavama>.

Dokumentaciji je potrebno priložiti i Potvrdu o pripadnosti hrvatskome narodu koju izdaje Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a uz koju je jedino moguć upis u posebnoj upisnoj kvoti namijenjenoj pripadnicima hrvatske nacionalne manjine i hrvatskoga iseljenništva. U okviru prijavnoga postupka potrebno je provesti priznavanje obrazovne kvalifikacije, a informacije o tome postupku dostupne su na <https://www.studij.hr/priznavanje>.

Nakon registracije i prijave u sustav svaki je kandidat dužan pratiti novosti i obavijesti na svome korisničkom profilu, jer će preko toga sustava tijekom srpnja kandidati biti obaviješteni o rezultatima.

K. U.

»Raduj se za svoje mladosti«

Među oko 10.000 sudionika bili su i mladi iz Subotičke i Srijemske biskupije

Dvanaesti po redu Susret hrvatske katoličke mladeži (SHKM) održan je 4. svibnja u Gospiću. Na susretu je sudjelovalo oko deset tisuća mladih, među kojima su bili i mladi iz Subotičke i Srijemske biskupije. Susret je započeo okupljanjem župa, nakon čega je uslijedio sajam redovništava i sveta misa na stadionu. Naziv ovogodišnje himne susreta glasio je »Raduj se za svoje mladosti« dok je na kraju programa održan koncert Katoličke karizmatске zajednice *Božja pobjeda*.

Mladi iz Srbije imali su priliku, osim programa, na putu do Gospića obići Nacionalno svetište svetog Josipa u Karlovcu, a u povratku kući stali su u Đakovo gdje su obišli đakovačku katedralu i bogosloviju. Mlade su na ovo hodočašće vodili vlč. **Dušan Balažević**, povjerenik za mlade Subotičke biskupije, i vlč. **Daniel Katačić**, župnik župe svetog Josipa Radnika u Đurđinu.

mlade koji nisu bili: Dođite! Zajedništvo u vjeri nam daje snagu i radost«, naglašava vlč. Balažević.

Dojmovi mladih

Dvadesetčetverogodišnji **Adrián István Uracs** iz Novog Sada je na SHKM prvi puta, a njegovi dojmovi o susretu u Gospiću su pozitivni.

Vjera i radost

Vlč. Dušan Balažević ističe kako je iz razgovora s mladima dobio dojam da je većini mladih uistinu bilo lijepo na susretu, kao i njemu.

»Program susreta je ponudio najkvalitetniji aktualni sadržaj za mlade u Hrvatskoj – *Božja pobjeda, Hrvatsko nadzemlje, Vjera i svjetlo, svjedočanstvo* **Mateja Lovrića**. Sve su to putevi kojima mladi katolici dolaze do Boga. Misa je bila doista središnji događaj. Vjerujem da je Bog progovorio svakom, i malo otvorenom, mladom srcu. Poruka za sve one

Ispovijed, štandovi, koncert

7

Jedna od sudionica, 16-godišnja Subotičanka **Jelena Kujundžić** kaže za *Kužiš?!* kako joj je ovo bio prvi SHKM. Kako kaže, jedva je čekala da stignu u Gospć i upoznaju se s drugim sudionicima.

»Upravo to zajedništvo mi se najviše i dopalo. Ulice pune naših generacija, a svi tu samo iz jednog razloga: zbog našeg Gospo-

dina. Također, trenutak koji ću pamtiti jesu redovi za ispovijed. Kada vidiš toliko mladih koji žele sve predati u Isusove ruke i pokajati se za svoje grijehе, jednostavno nema ničег ljepšeg. Štandovi sa svecima su mi možda i omiljeni. Išli smo od štanda do štanda i dobivali razne medaljice, narukvice i sličice. Časne sestre na tim štandovima su ostavile jak dojam na mene. Vidjeti toliku radost i tolike osmjehe na njihovim licima zaista je bilo nestvarno. Navečer smo išli na koncert *Božje pobjede* koji je bio na trgu. Nema riječi koja bi opisala taj trenutak; bilo je predivno, ništa ne bih mijenjala«, kaže Jelena dodajući kako željno iščekuje sljedeći susret.

Lucija Horvacki

»Mladi iz Srijemske i Subotičke biskupije bili su smješteni u mjestu Korenica kod Plitvičkih jezera. Ugodnom smještaju u studentskom domu i obiteljima je također pridonio prirodni ambijent mjesta. Susret u Gospiću bio je impozantan po broju sudionika. Naime, cijeli grad je bio prepun mladih hodočasnika. Moj najveći izvor radosti bio je vidjeti otprilike 10.000 mladih okupljenih u ime Kristovo, kao i njihovo sabrano sudjelovanje u svetoj misnoj žrtvi. Moja topla preporuka za sljedeći susret koji će biti u Požegi, i na kojem namjeravam sudjelovati, jeste vidljivije štovanje i brižnije čuvanje euharistije, što je po meni bilo zapostavljeno tijekom ovog susreta«, ocjenjuje Adrián.

Zajedništvo i snaga vjere

Susret je okupio mlade iz svih župa biskupije, kao i hodočasnike iz Subotice i Zagreba

Susret mladih Srijemske biskupije pod geslom »Kao što mene posla otac i ja šaljem vas!« održan je 11. svibnja u selu Maradik. Okupili su se mladi iz župa diljem biskupije, kojima su se pridružili hodočasnici iz Subotice, Pančeva, Novog Sada i Zagreba, a župljani župe svete Ane u Maradiku su bili velikodušni domaćini ovom radosnom susretu. Poseban gost i predavač ovogodišnjeg susreta mladih bio je fra **Stjepan Brčina**, voditelj evangelizacijske zajednice *Sveti Duh* iz Zagreba.

Cecilija Tomkić, katedralna orguljašica, a uključili su se mladi iz raznih župa Srijema, osobito Srijemske Mitrovice, Šida, St. Bingule i zbor mladih iz Sota.

Himna *Stado malo*

Himna ovogodišnjeg susreta *Stado malo* izvedena je zajedno s radosnom duhovnom glazbom uz orkestar koji je uključivao gitare, tamburice, flaute, udaraljke, kao i saksofon i klavijature. Jedna od sudi-

onica susreta, **Marina Ursić**, dolazi iz Petrovaradina, iz župe sv. Roka, a za *Kužiš?!* navodi kako je ovo njen treći susret mladih po redu te kako ih je iz te župe došlo desetero.

»Jako mi se svidjelo današnje druženje mladih i jedinstvo u Kristu, pjevanje u zboru mladih i zajedničko slavljenje svete mise. Posebno mi se svidjela propovijed i svjedočanstvo fra Stjepana Brčine, vjerujem da su mnogi mladi bili potaknuti njegovim riječima ohrabrenja. Moja poruka mladima je da nikad ne gube nadu, da budu uvijek uporni i da se uzdaju u Krista našeg spasitelja«, govori **Marina Ursić**.

8

Svečanu misu predvodio je srijemski biskup mons. **Fabijan Svalina** u koncelebraciji s gostom susreta fra **Stjepanom Brčinom** i vlč. **Aleksandrom Kovačevićem**, župnikom u Maradiku, te ostalim svećenicima Srijemske biskupije. Svetu misu je animirao ujedinjeni zbor mladih i orkestar koji je okupila s.

Tristotinjak sudionika

Nakon svete mise uslijedilo je euharistijsko klanjanje pred Presvetim oltarskim sakramentom, koje je predvodio fra Stjepan Brčina. On je potakao mlade da u molitvi otvore svoja srca Bogu te mole molitvu oprosta kako bi u Ime Isusovo i uz Božju pomoć oprostili svima onima koji su ih povredili i nanijeli im bol i tugu. Svoje nakane i prošnje svojih srdaca mladi su u tišini i molitvi imali priliku prinijeti Isusu. Tijekom susreta osjetilo se snažno zajedništvo i snaga vjere među sudionicima.

»Tristotinjak mladih koji su se okupili na današnjem susretu došli su posvjedočiti snagu kršćanske vjere i nade i upravo to je poticaj za sve nas kršćane da u svom životu nosimo geslo ovogodišnjeg susreta koje glasi 'Kao što mene posla otac i ja šaljem vas'. Hodočasnici iz Zagreba, Subotice i drugih biskupija predstavljaju svojevrstu podršku nama koji živimo i svjedočimo kršćansku vjeru na ovim prostorima i to je svakako veliki poticaj koji nas na poseban način obvezuje da budemo još više zauzetiji i prisutniji u društvu u kome živimo. Naš cilj nije povlačiti se već izlaziti u dijelove društva i prilike gdje istinski možemo svjedočiti svoju vjeru«, kaže biskup Svalina.

Ljepota zajedništva

Nakon svete mise uslijedila je pauza za odmor i okrjepu gdje su se sudionici susreta počastili ručkom koji su pripremili domaćini župe sv. Ane u Maradiku. Nakon predaha uz društvene igre, koje su organizirali animatori Subotičkog oratorija, i međusobno druženje uslijedila je kateheza koju je nadahnuto

održao gost susreta fra Stjepan Brčina. Ovom prilikom fra Stjepan podijelio je svoje svjedočanstvo o tome kako ga je Bog pozvao i vodio do redovničkog poziva. Fra Stjepan je pozvao sve prisutne mlade da se ne boje te da budu otvoreni za Boga i njegov poziv, bilo da se radi o obiteljskom životu ili svećeničkom i redovničkom pozivu. Na kraju kateheze fra Stjepan je ohrabrio mlade da istraju u svojoj vjeri te ih je sve pozvao da se priključe na Antunovski hod mladih koji će biti održan 8. lipnja u Zagrebu.

»Prvi put sam ovdje pozvan kao gost predavač i ovo što sam do sada vidio jeste jedan lijep odaziv s obzirom na ovako malu zajednicu u Srijemu. Ono što je najvažnije jest da ovdje među mladima vidim jednu veliku duhovnu potrebu i otvorenost k duhovnim stvarima. Danas smo započeli s temom praštanja i vjerujem da je Gospodin svojom snagom ispunio svako otvoreno srce. Ovakvi susreti mladima puno znače jer oni odavde odlaze osnaženi i ispunjeni milošću Duha Svetoga za neke nove izazove i kušnje koje ih čekaju u budućnosti«, zaključuje fra Stjepan Brčina.

Sara Žurovski / Foto: FB Srijemska biskupija

Hodočašće na Antunovski hod

U druženje mladih Srijemske biskupije *Prijatelji nade* organiziraju hodočašće na Antunovski hod mladih u Zagrebu koji će biti održan 8. lipnja. Rezervacije su moguće pozivom na broj: 064/450-11-44 (Darko Peka).

SREDNJA MEDICINSKA ŠKOLA SUBOTICA

Medicinska sestra – odgojitelj

nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

broj učenika
28

O obrazovnom profilu

Ako vas zanima medicinska struka s posebnim fokusom na brigu o djeci, onda je ovaj obrazovni profil odgovarajući za vas. Tijekom školovanja steći ćete znanja i vještine iz područja medicine, psihologije i pedagogije. Rano djetinjstvo iznimno je važno razdoblje u razvoju ličnosti. Djeca provode veliki dio vremena u vrtiću s odgojiteljima, stoga je važno da s njima rade posvećeni, obučeni i osposobljeni profesionalci. Osim teorijskog dijela nastave, učenici imaju i praktični dio nastave u vrtićima na hrvatskom jeziku, gdje će imati priliku znanja steći od najboljih, što će im omogućiti da se još bolje usavrše za obavljanje ovog izuzetno plemenitog zanimanja, i svakako koristiti u budućem radu.

Nastavni predmeti

Obvezni su predmeti: Hrvatski jezik i književnost, Strani jezik, Latinski jezik, Povijest, Tjelesni i zdravstveni odgoj, Matematika, Geografija, Fizika, Kemija, Biologija, Glazbena umjetnost, Likovna kultura, Računalstvo i informatika, Psihologija, Sociologija, Filozofija i Ustav i prava građana.

Stručni su predmeti: Anatomija i fiziologija, Zdravstvena njega djece ranog uzrasta, Higijena sa zdravstvenim odgojem, Mikrobiologija s epidemiologijom, Patologija, Predškolska pedagogija, Dječja psihologija, Pedijatrija s njegom, Odgoj i njega djece, Dječja književnost, Medicinska biokemija, Infektologija s njegom, Pedijatrija s njegom, Glazbeni odgoj djece rane razvojne dobi i Prva pomoć.

Važno za rad

Za obavljanje ovog posla neophodna je: posvećenost, staloženost, strpljivost, uravnotežena ličnost, empatija i ljubav prema djeci.

Mogućnost nastavka školovanja i zaposlenja

Ovaj četverogodišnji obrazovni profil pruža mogućnost i nastavka školovanja u okviru izabrane više škole, odnosno fakulteta, dok s druge strane, svatko tko stekne diplomu za zanimanje medicinska sestra – odgojitelj, ima i mogućnost odmah nakon završenog školovanja potražiti zaposlenje u struci.

POLITEHNIKA

Tehničar

nastavni jezik
hrvatski

duljina trajanja srednjeg
obrazovanja
4 godine

O obrazovnom profilu

Multimedijski tehničar snima i obrađuje zvučne snimke, uređuje slike i fotografije, koristi različite programatske alate, prilagođava ih i objavljuje na različitim medijskim platformama. Učenici ovog profila sposobni brzo se prilagoditi radu u tiskarskoj industriji i medijima. Znanja i vještine koje se stječu u ovom obrazovnom profilu omogućuju korištenje uređaja i opreme za snimanje zvučnih i videozapisa, stvaranje jednostavnih grafika i animacija, kao i objavljivanje multimedijalnih sadržaja na internet platformama.

Nastavni predmeti

Obvezni su predmeti: Hrvatski jezik i književnost, Tjelesni i zdravstveni odgoj, Matematika, Geografija, Biologija, Računalstvo i informatika, Sociologija i prava.

Stručni su predmeti: Fizika, Osnove elektriciteta, Web-dizajn, Audio i video uređaji i sustavi, Psihologija, Video tehnologije, Računalna animacija, Prava i slobode, Studijska i izvanstudijska tehnika, Kreiranje računalnih igara, Poduzetništvo i Projektiranje.

Važno za rad

Za obavljanje ovog posla neophodna je preciznost, odgovornost i posvećenost.

TEHNIČKA ŠKOLA SUBOTICA

tehničar multimedije

na srednjeg

4 godine

broj učenika

28

ovnom profilu

zvučne i videozapise odgovarajućim uređajima, stvara animacije i grafike pomoću različitih softvera, objavljuje na internetskim stranicama i različitim medijima. Ovaj obrazovni profil postaju grafički dizajneri, web-dizajneri, IT stručnjaci u raznim sektorima industrije, web-orijsiranom IT sektoru. Učenici se stječu tijekom školovanja su: priprema i snimanje i obrada zvučnih i videozapisa, animacija, kao i prilagodba i objavljivanje na internetskim stranicama i različitim medijima.

ni predmeti

Književnost, Strani jezik, Povijest, Tjelesni i zdravstveni odgoj, Biologija, Glazbena kultura, Likovna kultura, Prava i pravna građana, Elektrotehnika, Osnove multimedije, Elektronika, Informatika, Produkcija multimedijalnih sadržaja, Audio produkcija, Multimedija na internetu, Medijska produkcija, 3D modeliranje i animacija, Osnove i Praktična nastava

Mogućnost nastavka školovanja:

Ovaj četverogodišnji obrazovni profil pruža i mogućnost nastavka školovanja u okviru izabrane više škole, odnosno fakulteta (Fakultet za grafički dizajn i inženjerstvo, Visoke tehničke škole, Elektrotehnički fakulteti (na smjerovima Elektrotehnika, Informatika), Fakultet dramskih umjetnosti i Umjetnička akademija), dok s druge strane, svatko tko stekne diplomu za zanimanje tehničar multimedije, ima i mogućnost odmah nakon završenog školovanja potražiti zaposlenje u struci kao audio-vizualni operater, kameraman, operater terenske radio-emisione opreme, pomoćnik medijske produkcije, radio-montažer, TV montažer, tehnički pomoćnik filmskog i televizijskog snimatelja...

GIMNAZIJA „SVETOZAR MARKOVIĆ” SUBOTICA

opći smjer

nastavni jezik

hrvatski

dužina trajanja srednjeg
obrazovanja

4 godine

broj učenika

30

Kome je namijenjen opći smjer?

Gimnazija općeg tipa spona je između prirodno-matematičkog i društveno-jezičnog smjera. Predmeti koji se ovdje uče predstavljaju uravnotežen izbor kako prirodnih tako i društvenih znanosti. Učenici sve četiri godine uče matematiku, materinski jezik, strane jezike, fiziku, povijest, kemiju, biologiju. Pogoduje onim učenicima koji su podjednako dobri i u prirodnim i društvenim znanostima. Ovaj profil nudi visoku razinu opće kulture i znanja iz svih predmeta.

Mogućnost nastavka školovanja na višim i visokim strukovnim školama i fakultetima

Svi učenici koji uspješno završe gimnaziju imaju mogućnost upisati fakultete društveno-humanističkih, medicinskih, prirodno-matematičkih ili tehničko-tehnoloških znanosti u našoj zemlji i u inozemstvu.

**Nakon završene gimnazije i položene državne mature
potrebno je nastaviti školovanje.**

**SLOŽITE
KOCKICE
U ODGOJU
VAŠE DJECE**

2024./2025.

Susret mladih Srijemske biskupije

Ljubav prema glazbi

Dvadesetjednogodišnja **Valentina Kovačev** dolazi iz sela pokraj Bača, Bođana. U njenoj obitelji često se pjevalo i sviralo te je tako Valentina zavoljela glazbu i odlučila se baviti njome. Danas studira Glazbenu pedagogiju na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, iza sebe ima nekoliko nagrada i sudjelovanja u važnim projektima na glazbenom polju, a dugo pjeva i u različitim zborovima. Upravo ljubav prema crkvenoj glazbi motivirala ju je da nauči svirati i orgulje. Osim toga, Valentina voli tradiciju i nošnju koju njeguje nastupajući na različitim festivalima, a može se pohvaliti i štirkanjem šokačke dereklije. Kako kaže, ima želju vratiti se u Vojvodinu i prenositi svoje znanje koje steče na studijama...

KUŽIŠ?! Kada si se počela baviti glazbom, kako je sve počelo?

Prve susrete s glazbom imala sam još kao mala. Moja baka je pjevala u crkvenom zboru, a kako i mama i tata imaju sluha, kod nas doma se često pjevalo i sviralo. Najveći utjecaj na moj poziv imao je moj tetak, koji je doktor glazbene pedagogije i od kojeg sam dobila prve sate klavira i solfeđa. Kako sam vremenom sve više uživala u glazbi i kako je ta ljubav rasla, upisala sam osnovnu glazbenu školu, pa potom i srednju.

KUŽIŠ?! Kako si se odlučila upisati glazbenu pedagogiju?

Kako sam se tijekom školovanja susretala s raznim profesorima, često sam znala razmišljati o tome kako jednog dana i ja želim biti profesorica glazbe. Vremenom sam počela analizirati njihov pristup i način rada s učenicima. Dobri profesori su mi bili uzor i inspiracija te se u meni pojavila želja da jednog dana budem kvalitetan profesor, no prije svega dobar pedagog. Tako su mi ljubav prema glazbi i želja za prenošenjem svega lijepog što glazba podrazumijeva, olakšali izbor smjera koji ću upisati.

KUŽIŠ?! Pored glazbene pedagogije, sviraš i orgulje...

Orgulje sam počela svirati u svojoj župi svetog Ilije, pa se tako ljubav prema »kraljici instrumenata« rodila kroz crkvenu glazbu. Kako akademija ima suradnju s Katoličkim bogoslovnim fakultetom, na Institutu za crkvenu glazbu sam kao izborni predmet upisala orgulje.

KUŽIŠ?! Voliš tradicijsku kulturu i nošnju. Reci nam više o tome...

Ljubav prema tradiciji se rodila kroz glazbu. Kako mi je mama Slovakinja, a tata šokački Hrvat, od malih nogu sam odrastala uz tradiciju i običaje. Tradiciju negujem kroz razne festivale i glazbene događaje na kojima nastupam te tako prenosim svoju ljubav

prema nošnji, običajima i pjesmama šokačkih Hrvata u Vojvodini. Kako imamo svoju nošnju, naučila sam štirhati šokačku derekliju.

KUŽIŠ?! Koje svoje uspjehe bi izdvojila kao najznačajnije?

Iz srednjoškolskih dana bih izdvojila odlazak na najtecanje sa ženskim zborom na festival *Aleksander Nevsky* u Rusiji, gdje smo osvojile laureat. Školovanje na muzičkoj akademiji omogućilo mi je sudjelovanje u raznim projektima, a neki od njih su operasna *Životinjska farma* **Igora Kuljerića**, koja je bila izvedena u koncertnoj dvorani *Vatroslava Lisinskog* i opera *Amfitrion* **Borisa Papandopula**, izvedena u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu, u sklopu kojih sam dobila Rektorove nagrade.

KUŽIŠ?! I za kraj, koju poruku bi željela poslati mladima kako bi ih motivirala da neguju i istražuju svoje talente?

Mladima bih poručila da nikada ne zaborave zanos koji su osjetili kada su se prvi put susreli i otkrili da imaju talent, te da se uz puno strpljenja, želje, rada i ljubavi unaprjeđuju postojeći, ali i otkrivaju novi talenti.

Katarina Ivanović Radaković / Foto: Josipa Dulić

Novi zvuk u gradu

Za ovaj broj smo pripremili još jednu poslasticu za sve ljubitelje funka, popa, neo soula i općenito dobre zabave i plesa, pritom ponovno iz Subotice! Predstavljamo vam rad **Slobodana Grujičića** umjetnika koji stoji iza imena **dogg named bobo**. Radi se o dobro poznatoj *njušci* subotičkog undergrounda, čak smo prije par godina i pisali o Slobodanovim producentskim pothvatima i njegovom vremenu provedenom u hip hop vodama. Tada je samo nagovijestio kako radi na nečemu potpuno novom i drugačijem – i od onda mu se gubi svaki trag, sve do sad. Gdje je bio dogg named bobo sve ovo vrijeme, čime se bavio i što sprema saznajte iz našeg razgovora s ovim eklektičnim umjetnikom.

KUŽIŠ?!: Predstavi nam se prvo i objasni nam priču iza svog umjetničkog imena *dogg named bobo*. Kako si dobio ime?

Bobo mi je nadimak iz djetinjstva, inače saznao sam kako postoji baš puno artista koji koriste to ime. Nekada sam nastupao pod imenom *Bobo Džukela*, što je zapravo nadimak koji sam dobio od svoje bake Rame iz Crne Gore. Također, veliki sam fan Nate Dogga, tako da je ovo malo posveta i njemu.

KUŽIŠ?!: Prvi singl koji si izbacio zove se *Got Me Dancing*. Što nam možeš reći o njemu i o svom novom zvuku i pravcu?

Želim se polako mapirati na sceni, radim već dugo na raznim projektima i trenutno *sjedim* na baš puno novog materijala. Na nagovor nekih ljudi odlučio sam krenuti objavljivati nešto od svega toga. Opisao bih *Got Me Dancing* kao pop-funk pjesmu s jasnim utjecajima 80-ih. Vidim sve ovo kao početak jedne nove avanture. Ušao sam u ovu novu fazu baš kroz taj zvuk funka

osamdesetih i eksperimentiranje s house glazbom. S druge strane, novi projekti na kojima trenutačno radim su okrenute više ka jazzu, jednom drugačijem zvuku i atmosferi. Stoga mislim kako će i moje objavljivanje novih pjesama pratiti i taj neki moj put na kom sam se razvijao kao *dogg named bobo*.

KUŽIŠ?!: Planiraš li album?

Album je još daleko. To je nešto što još nemam u planu, želim početi s ovim pjesmama koje trenutno imam i na kojima još radim i vidjet ćemo gdje će me sve ovo odvesti.

KUŽIŠ?!: Imaš li poruku za potencijalne slušatelje? Zbog čega trebaju slušati dogg named bobo?

Uf. Nije kao da sam razmišljao o publici (smijeh). Radim glazbu koja mi je zabavna, kakvu volim raditi i kakvu bih volio slušati. Ako nešto sviram i pjevam, nastojim utišati vlastiti ego i pustiti da bude iz srca, da bude iskreno i mislim da će se to prepoznati. U suštini, samo želim podijeliti svoju ljubav prema glazbi s drugima.

KUŽIŠ?!: Imaš li suradnike?

Da, surađujem s **Borisom Maksimovićem** (aka *Frikardo*) na svojim funk/house pjesmama i s **Filipom Maksimovićem** (aka *MFakka*) na jazz materijalu.

KUŽIŠ?!: Što sluša dogg named bobo?

Trenutno dosta hrvatsku scenu – Pocket Palma, Svemirko, Peki Pele, Mayales, Detour... Slušam dosta toga, zapravo Marcosa Valea, Kamaala Williamsa, Black Pumas, da navedem samo neke.

Ivan Benčik

NAKON KRATKE I OSKUĐNE VEČERE, TRI PRIJATELJA SU SVLADALI UMOROM POLIJEGALI OKO VATRE ŽELJINI ODMORA I DUBOKOG SNA.

LAKU NOĆ.
TOLIKO SAM UMORAN DA
BIH MOGAO SPAVATI DO
SUDNJEG DANA I OMDA
BIH...HRK. ZZZZZ!

HIHIHIHIHI
NAŠ JIM JE OPET PRVI
ZASPAO SNOM PRAVEDNIKA.
ČOVJEK DOISTA IMA SREĆE
ŠTO JE TAKAV.

All rights reserved by Kristijan C. Sekulic @ 2024. Novi Sad

UMOR ČINI SVOJE.
POKUŠAJMO SE NASPAVATI, JER ĆE
BRZO SVANUTI A PRED NAMA JE JOŠ
UVIJEK DUGI PUT OD PAR STOTINA
MILJA KOJE MORAMO PRIJEĆI.
LAKU NOĆ SAMMY.

LAKU NOĆ DRUŽE.

DOLINOM JE ZAVLAĐALA TIŠINA ZAOKRHNUTA PLAŠTOM NOĆI, TEK
NEZNATNO OBAŠJANE SVJETLOŠĆU MLADOG MJESECA.

UMORNI KAUBOJI SU UVELIKO SPAVALI DOK SE NJIHOVOM
BIVAKU TIHO Približavao MLADI INDIJANSKI RATNIK NA
KONJU. ŽUBOR POTOKA PRIGUŠIVAO JE ZVUK KOPITA.

Borba za prava radnika

Milijuni ljudi diljem svijeta slave Međunarodni praznik rada, poznat i kao Praznik rada. Ovaj godišnji događaj, koji se održava 1. svibnja, odaje počast doprinosima i postignućima radnika i zagovornika radničkih prava. Praznik potječe iz sindikalnog pokreta, točnije iz kampanje osmosatnog radnog dana. Taj je dan državni praznik u mnogim zemljama, uključujući veći dio Europe, Azije i Latinske Amerike. U tim krajevima često se obilježava demonstracijama, skupovima i raznim događanjima u organizaciji sindikata i radničkih skupina.

uvjete rada, utječući na radničke pokrete diljem svijeta. Nedavno je Prvi svibanj postao platforma za rješavanje suvremenih problema poput globalizacije i ekonomske nejednakosti. Pandemija covid-19 2020. ponovno je usredotočila ključnu ulogu radnika, ističući potrebu za boljom zaštitom i pravima za one koji su na prvim crtama.

Moderna obilježja

Godine 2024. proslave Prvog svibnja uveliko se razlikuju diljem svijeta. U Francuskoj veliki sindikati organiziraju prosvjede i parade, često govoreći o aktualnim radničkim pitanjima i zalažući se za radnička prava. U Njemačkoj je taj dan državni praznik s brojnim događanjima, uključujući marševe i javne govore, kojima se slavi doprinos radnika društvu. U Sjedinjenim Državama 1. svibnja nije državni praznik, ali ga sindikati i aktivisti ipak priznaju. Posljednjih godina došlo je do oživljavanja interesa za Prvi svibanj, s demonstracijama i događajima koji su naglašavali pitanja kao što su nejednakost plaća, prava radnika i imigracijska reforma.

Ovogodišnje proslave usredotočene su na nekoliko ključnih problema koji utječu na radnike diljem svijeta. Kontinuirana borba za pravedne plaće, sigurne uvjete rada i socijalnu pravdu ostaje u prvom planu. Osim toga, utjecaj pandemije covid-19 na radnu snagu istaknuo je potrebu za jačom zaštitom osnovnih radnika, zdravstvenih radnika i onih s nesigurnim radnim odnosom.

Dok svijet obilježava Međunarodni dan rada, duh jedinstva i otpornosti među radnicima nastavlja nadahnjivati. Taj dan služi kao snažan podsjetnik na stalnu borbu za radnička prava i trajno naslijeđe onih koji su se borili za pravdu i jednakost na radnom mjestu.

Andrea I. Darabašić

Povijesni korijeni

Korijeni Međunarodnog dana rada mogu se pronaći u aferi *Haymarket* koja se dogodila u Chicagu 4. svibnja 1886. godine. Mirni skup podrške radnicima koji su štrajkali za osmosatno radno vrijeme pretvorio se u nasilje nakon što je na policiju bačena bomba, što je dovelo do smrti nekoliko policajaca i civila. Događaj je postao simbol borbe za radnička prava i bio je katalizator za uspostavljanje 1. svibnja kao dana međunarodne solidarnosti među radnicima.

Značaj Prvog svibnja nastavio je rasti, osobito tijekom ranog 20. stoljeća. Godine 1917., tijekom Oktobarske revolucije, Prvi svibanj postao je snažan simbol jedinstva i snage radničke klase, pridonoseći revolucionarnom žaru koji je u konačnici doveo do značajnih političkih i društvenih promjena u Rusiji. Godine 1933. nacistički režim u Njemačkoj proglasio je 1. svibanj »Nacionalnim praznikom rada« samo da bi sljedeći dan zabranio sindikate, koristeći praznik za promicanje vlastite autoritarne agende i suzbijanje radničkog pokreta.

Prosvjedi 1968. u Francuskoj, obilježeni masovnim studentskim i radničkim demonstracijama, predstavljali su globalni poticaj za društvene promjene i bolje

Političar, novinar i kulturni djelatnik

đeni koncem 1860-ih i 1870-ih. Bio je jedan od osnivača Zemljodilske štedionice (1904.) i Bunjevačke stranke (1906.). Bio je i urednik lista (mjesečnika) *Neven* od 1903. do 1910. Zalagao se za povratak hrvatskog jezika u subotičke škole i gradsku upravu. S tim u vezi, 1897. **Pajo Kujundžić**, **Mijo Mandić** i Sudarević su poslali mađarskoj vladi apel (molbu), kojega je potpisalo 1.200 bunjevačkih domaćina. Apel, međutim, nije usvojen. Također, i 1910. **Stipan Matijević** i Sudarević podnijeli su molbu ministarstvu prosvjete u Pešti. Tražili su da se dozvoli bunjevačka nastava u osnovnim školama u Subotici. Prijetili su da će u protivnom »priopćiti cijelom svijetu kako se postupa s Bunjevcima u Mađarskoj«.

Zastupnik i gradonačelnik Subotice

Raspad Austro-Ugarske 1918. otvorio je vrata brojnim promjenama. Oslobođene stega, nacionalne manjine su pohitala da ostvare svoje pravo na samoodređenje. Vranje Sudarević se uključio u pokret Srba i Bunjevaca-Hrvata, koji je tražio promjene u Subotici. Bio je jedan od zastupnika na Velikoj narodnoj skupštini u Novom Sadu 25. studenoga 1918. godine, koja je proglasila otcjepljenje Bačke od Mađarske i pripajanje Srbiji. Sudarević je ušao u Privremeno narodno predstavništvo u Novom Sadu, koje je bilo neka vrsta pokrajinske vlade. Postao je gradonačelnik i veliki župan Subotice 1920. Međutim, kratko se zadržao na toj poziciji. Smijenjen je s položaja gradonačelnika Subotice koncem 1920. zbog toga što se razilazio s vlastima po brojnim pitanjima.

Sudarević je sudjelovao u svim društvenim aktivnostima bačkih Hrvata poslije Prvog svjetskog rata. Bio je jedan od osnivača Hrvatskog prosvjetnog društva *Neven* 1920. Jedan je od osnivača Bunjevačko-šokačke stranke 1920. Biran je dva puta za narodnog zastupnika na izborima 1920. i 1923.. Zbog lošeg zdravstvenog stanja nije mogao u potpunosti ostvariti svoje političke i društvene uloge. Ozbiljno je obolio u travnju 1924. Umro je u 14. svibnja 1924. navečer. Živio je 55 godina. Hrvatsko pjevačko društvo *Neven* otkrilo mu je spomen-ploču 1934., a njegova kuća pretvorena je u Hrvatski prosvjetni dom 1930. godine.

Vladimir Nimčević

Dana 14. svibnja 1924. umro je dr. **Vranje Sudarević** (u nekim izvorima **Franjo**), liječnik, političar i društveni djelatnik bačkih Hrvata. Ove se godine obilježava 100 godina od njegove smrti.

Rođen je 19. rujna 1868. u Subotici u porodici zemljoposjednika. Njegovo odrastanje i obrazovanje obilježile su promjene koje su se događale svuda u Ugarskoj. Naime, Austro-ugarska nagodba 1867. donijela je Ugarskoj autonomiju. Iako je postojao zakon o narodnostima (nacionalnim manjinama), on nije u praksi poštovan. Sedamdesetih godina 19. stoljeća u Subotici je ukinuta nastava na hrvatskom jeziku. Sudarević je posljedično pohađao škole po mađarskom nastavnom program. Kao đak subotičke gimnazije je doživio neprilike. Morao je napustiti gimnaziju, jer je policija za vrijeme kućnog pretresa pronašla jednu knjigu izdanja Matice hrvatske. Vranje Sudarević je, naime, još kao mladić razvio ljubav prema materinskom jeziku i postao povjerenik Matice hrvatske za Suboticu. Zbog izbacivanja iz gimnazije morao je završiti gimnaziju u drugom mjestu. Poslije gimnazije studirao je medicinu u Budimpešti. Godine 1899. postao je liječnik.

Društveni angažman

Sudarević je bio društveno aktivan još za vrijeme školovanja. Kao što je rečeno, kao gimnazijalac je bio povjerenik Matice hrvatske za Suboticu. Bio je član *Kola mladeži*, poluformalne organizacije, koju su činili mladi intelektualci i istaknuti pojedinci ro-

Karakteristike zdravog odnosa

»Lijepo nam je. Sve je nekako lako«; »Imam dojam da mu/njoj ne moram ništa objašnjavati«; »Oko svega se slažemo«... Ovakve rečenice zvuče dobro, a i osjećaj je dobar dok takvo stanje u odnosu traje. No, takve i slične rečenice nisu mjerilo (odnosno, ne mogu biti jedino mjerilo) zdravog odnosa.

Naime, možemo se osjećati lijepo zato što smo zaljubljeni i odbijamo vidjeti neke dijelove realiteta. Ili taj divan osjećaj da nas druga osoba toliko dobro razumije da ne moramo ništa ni reći, često se može osjećati u početku veze s narcisom itd. Za zdrav odnos potrebni su zreli pojedinci koji ga čine, a zrelost (i pojedinca i odnosa) može se prepoznati kroz sljedeće:

Povjerenje

Povjerenje znači puno više od toga da možemo slobodno reći nešto povjerljivo i biti sigurni da druga strana to neće zlorabiti. Povjerenje počinje od povjerenja u sebe. Koliko imamo povjerenja u sebe da ćemo se zauzeti za sebe? Jesmo li skloni otpisivati vlastite kapacitete, a idealizirati partnerove/partneričine, prijateljičine itd.?

Povjerenje je nešto za što je potrebno vrijeme. Ako na samom početku odnosa, dok partnera/icu još ne poznajemo dobro, osjećamo da mu potpuno vjerujemo, moguće je da otpisujemo dio vlastite odgovornosti i samozaštite. Da bi se razvilo povjerenje, potrebno je da osobu vidimo u različitim situacijama, i u ljutnji i u frustraciji i kako razgovara s konobarom i kakav/va je među prijateljima itd. Odnos u kojemu ima povjerenja jest odnos u kojemu obje strane, potpuno slobodno, mogu reći »ne«, bez straha od tuge, ljutnje, zamjeranja s druge strane i bez osjećaja krivnje u sebi.

Granice

Bez zdravih granica nema ni zdrave dinamike, ni u pojedincu ni u odnosu. Ako kod sebe primijetite tendenciju »people pleasinga« (popuštanja i udovoljavanja drugima, prioriziranje tuđih potreba), to su često prvi znaci koje primijetimo a koji ukazuju na neadekvatne granice.

Nedostatak granica u odnosu najčešće se prepoznaje u dinamici u kojoj jedna osoba preuzima,

nesvjesno, ulogu roditelja a druga ulogu djeteta. To se najčešće prepoznaje u tomu da za drugu osobu radimo stvari koje ona od nas nije tražila (često vjerujemo da je to ljubav). Na primjer: partner/ica ima zdravstvenih problema i zanemaruje svoje zdravlje, a mi istražujemo, kupujemo vitamine, nagovaramo da pije ovo ili ono i slično; ili prijateljica stalno kasni pa se mi angažiramo oko toga da ju podsjećamo, da napominjemo, pripremamo materijal koji treba ponijeti na sastanak i slično.

Takva se dinamika može javiti u svim odnosima. Također, čest je slučaj da se u nekim drugim aspektima odnosa uloge obrnu, pa druga strana bude u ulozi roditelja.

Poštovanje

Poštovanje je riječ koja nam je svima poznata. Često, zbog te poznatosti, vjerujemo da i razumijemo što taj pojam znači. Iz perspektive zdravog odnosa poštovanje prvo i primarno znači poštovanje granica druge osobe.

Nažalost, danas su sve češće situacije u kojima mnogi različite pokušaje kontroliranja druge osobe (i kršenje granica) nazivaju poštovanjem. Na primjer: »Morala sam joj reći da taj posao nije za nju. Poštujem ju i ne želim da ju drugi iskorištavaju«. Možemo zamisliti da su u ovom primjeru namjere iskrene i dobre, no svaka osoba zna i može misliti za sebe i ako ne traži naše mišljenje a mi ga dajemo, to nije poštovanje, to je kršenje granica.

Također: »Poštujem ju kao svoju ženu i naravno da se ne slažem da tako odjevena ide na svadbu«. Kao i u prvom primjeru, ovdje nema traga poštovanju, u pitanju je kršenje granica i doživljavanje druge osobe kao produžetak sebe.

»Uvijek krenuti od sebe«

U ovom kontekstu ova, pomalo izlizana, rečenica ima sljedeće značenje: ako imamo povjerenja u sebe, ako znamo čuvati svoje granice i ako poštujemo sebe, sve ćemo to unijeti i u odnos. Također, veće su šanse da u odnosu nećemo tolerirati ako s druge strane toga nema.

Marina Balažev, specijalizantica transakcijske analize (psihoterapija)

Sid Meier's Civilization® VI, poznata i kao Civ VI, dio je kultnog serijala strateških igara koje su oblikovale žanr 4X (explore, expand, exploit, exterminate). Igra je razvijena od strane Firaxis Games, američke tvrtke specijalizirane za strateške igre, dok je 2K Games preuzeo ulogu izdavača. Tim koji je stajao iza razvoja igre predvodio je **Ed Beach**, dok je **Sid Meier**, legendarni dizajner videoigara, bio savjetnik na projektu.

Civilization VI je službeno izašla 21. listopada 2016. godine za Windows, macOS i Linux platforme. Od svog izlaska, *Civilization VI* je dobila nekoliko značajnih dodataka koji su proširili osnovnu igru i donijeli nove mehanike, vođe, civilizacije i scenarije. Prvi veliki dodatak, »Rise and Fall«, izašao je u veljači 2018., dok je drugi, »Gathering Storm«, izašao u veljači 2019. Uz to, tijekom 2020. godine, Firaxis je izdao seriju manjih dodataka pod nazivom »New Frontier Pass«, koji su uključivali šest novih paketa sadržaja objavljenih između svibnja 2020. i ožujka 2021. *Civilization VI* je na tržištu dočekana s velikim entuzijazmom i brzo je postala hit među igračima i kritičarima. Prema podacima iz 2020. godine, igra je prodana u više od 5,5 milijuna primjeraka, što je Firaxis Games i 2K Games donijelo ukupni prihod od igre, uključujući osnovnu verziju i dodatke, preko 150 milijuna dolara.

Recenzije i komentari

Civilization VI je od svog izlaska dobila izvanredne recenzije kritičara, koji su pohvalili njezinu dubinu, kompleksnost i inovativne mehanike. Na Metacriticu igra ima prosječnu ocjenu od 88/100, a mnogi su je nazvali najboljom igrom u serijalu. Kritičari su istaknuli novi sustav distriktova koji omogućuje igračima strateški planirati gradove, čime se dodaje nova

dimenzija taktičkog razmišljanja. Također su pohvalili proširenje diplomatskih opcija koje igračima pruža više mogućnosti za pregovaranje i sklapanje saveza, što igru čini dinamičnijom i nepredvidljivijom. Poboljšana umjetna inteligencija također je dobila visoke ocjene, jer neprijateljski vođe sada reagiraju na poteze igrača na inteligentniji i izazovniji način.

Uz pozitivne recenzije kritičara i komentari igrača su većinom vrlo pozitivni. Na platformama poput Steamu, *Civilization VI* ima ocjenu »vrlo pozitivno« na temelju desetaka tisuća recenzija. Igrači često ističu visoku razinu replayabilnosti kao jednu od najvećih prednosti igre, što znači da igra nudi dovoljno varijacija i mogućnosti da svaki novi početak bude jedinstven. Mnogi igrači uživaju u raznovrsnosti civilizacija i vođa koje mogu birati, svaka sa svojim jedinstvenim sposobnostima i strategijama. Zajednica igrača je vrlo angažirana, često dijeleći strategije, savjete i modove koji dodatno obogaćuju iskustvo igranja. Mnogi se slažu da je igra vrijedna svakog trenutka uloženog vremena, pružajući sate i sate zabave i izazova.

Popularnost u 2024. godini

Iako je *Civilization VI* izašla prije više od sedam godina, njezina popularnost nije opala. Igra i dalje ima aktivnu bazu igrača, redovito dobiva ažuriranja i podršku od strane Firaxis Games, te je prisutna na mnogim gaming događanjima i natjecanjima. *Sid Meier's Civilization® VI* je dokaz da dobre strategije nikada ne stare. S kontinuiranim dodacima, pozitivnim recenzijama i neprekidnom podrškom zajednice, igra se i dalje razvija i prilagođava, potvrđujući svoj status jedne od najvažnijih igara u povijesti žanra.

Ivan Ušumović / Foto: www.nintendo.com

Trendi materijali

Ove godine, tj. u susret ljetu koje nam dolazi, možemo istaknuti raznolikost i šarenilost, ali ne toliko u bojama koliko u materijalima. Lagani materijali oduvijek su sinonim za ljetu, što je i logično, ali uvijek bi se provukla i neka sintetika – »plastični materijali« itd. Ove godine izbacujemo sve umjetne materijale i vraćamo se prirodi. Lan i svila su u vrhu ljestvice, a za njima je odmah tu i 100% pamuk i jeans.

Lan

I ove godine nastavljamo s ležernim »pidžama« stilom, ali se sve više ubacuju topovi umjesto dugačkih gornjih dijelova, kao i šortsevi umjesto dugih hlača. Materijal – lan, koji u bijeloj boji odaje notu »tihog luksuza«, nemojte previše kombinirati s kontrastnim bojama nego ga uparite s također bijelom bojom, bež, svijetloplavom i komadima s prugama u navedenim bojama.

Nakit i torba neka vam budu svedeni, bez previše detalja. Imajte u vidu da je lan više za dnevnu varijantu, on je odličan za vruće dane jer toplota ne prolazi kroz njega pa ćete se osjećati ugodno.

Svila

Međutim, za večernju varijantu što se tiče materijala ove godine dominantna je svila. Svilene košuljice, svileni »pidžama« kompleti, svilene haljine. Kada je u pitanju boja ovog materijala, dozvoljeno je sve. Jedino izbjegavajte odjeću u neon boji jer one nikada ne mogu toliko dobro iznijeti komad odjeće kao što su mirnije boje. Može to biti jarka crvena ili spoj narandžaste, braon i zelene, samo da se dobro kombinira s obućom, torbom i nakitom.

Ove godine birajte šire modele hlača, duže suknje i midi haljine, skoro do koljena, a uske hlače, helanke, mini suknje, preuske traperice izbjegavajte. Zaobiđite i iscijepani jeans, dok je »pohabani« jeans u redu. Što se tiče gornjih dijelova, tu imamo veću slobodu. Nose se i širi modeli, ali isto tako i uski, crop topovi i obične T majice, košulje, bluze, rolke, s i bez rukava, s printom ili bez njega. Svakako i kod gornjih dijelova obratite pažnju da su od prirodnog materijala i da se slažu uz donji dio, najviše birajte komplete.

Materijal torbi

Što se materijala torbi tiče, ove godine i uz laganije materijale najbolje se slažu pletene i platnene torbe. Kožne u svjetlijim i toplijim nijansama, dok crna kožna baš i ne (nju ostavljamo za večernje varijante i svilu).

Uskoro će nam se vratiti i kratki prsluci u modu koji jako lijepo mogu upotpuniti dnevni izgled i outfit, ali o njima ćemo pričati možda već na jesen.

Milijana Nimčević

PREPORUKA

Balkalar

Etno sastav *Balkalar* je ime koje je dobro poznato, barem onima koji su u tijeku s aktualnom, suvremenom domaćom etno scenom (da ne kažemo »world music« scenom). Naime, ovaj bend postoji već sedam godina tijekom kojih su učvrstili svoj status jednog od »najvrućih« etno bendova. Nakon toliko godina došao je red i na album, i to njihov prvi, službeni. Za one koje ne znaju, grupa *Balkalar* dolazi iz Zagreba i čine ju **Pavle Kladarin, Irma Vicula Bulaja, Marko Šturman i Juraj Valentić**, ali u njihovoj glazbi naći ćete spoj zvukova srpske, makedonske, bosanske, hrvatske i romske narodne glazbe. Dodajte svemu tome zrno jazza i rocka i dobili ste *Balkalar*. Na albumu se nalazi devet pjesama koje slušatelja vode na putovanje kroz zvučne krajolike Balkana, no u svom tom skakanju iz tradicije jedne zemlje u drugu važno je napomenuti kako *Balkalar* uvijek ostavlja svoj pečat i svaka pjesma zvuči baš »balkalarski«. Ono o čemu govorim možda se najbolje uočava u njihovim izvedbama srpskih pjesma *Hajde Jano* i *Niška banja* koje su u njihovoj interpretaciji dobile novi život.

I. Benčik

GLAZBA

The swimmers

The swimmers je biografski dramski film temeljen na istinitoj priči čija radnja prati život dvije sestre tinejdžerke, sirijske izbjeglice. Naime, Sarah i Yusra treniraju odmalena plivanje, a glavni trener je njihov otac, neuspjelo proslavljeni plivač zbog ratnog stanja, koji od svojih kćerki očekuje da se proslave te dostignu pobjedu na Olimpijadi 2016. godine. Kako to obično i biva, očekivanja roditelja nekada nisu ono što djeca stvarno žele, ali zbog ratnog stanja Sarah predlaže i uvjerava oca da Yusra i ona krenu na put za Njemačku zajedno s ostatkom izbjeglica. Uz mnogo napora otac pristaje, ali pod uvjetom da Yusra nastavi vježbati plivanje zbog Olimpijade te predstavlja njihovu državu.

Za film vam neće trebati maramica za plakanje, ali navest će vas na razmišljanje i gledanje šire slike kako izgleda život jedne izbjeglice, te kako neki ljudi bez obzira na ambicije, želje, ciljeve... ne mogu slijediti iste. Yusra je u svojoj zamisli uspjela, bez obzira na provokacije i odbacivanja, te u jednom intervjuu izjavljuje kako je njena odgovornost da podigne svijest i donese nadu milijunima izbjeglica širom svijeta.

Glavne uloge tumače dvije sestre **Manal Issa i Nathalie Issa**, njihovog oca i majku glume **Ali Suliman i Kinda Alloush**, dok ulogu trenera tumači **Matthias Schweighöfer**.

K. Ivković Ivandekić

FILM

Bijeli zubi

Debitantski roman **Zadie Smith** *Bijeli zubi* živahno je i urnebesno istraživanje modernog života, smješteno u multietnički sjeverni London. U srcu su dva neočekivana prijatelja, **Archie Jones i Samad Iqbal**, nesretni veterani Drugog svjetskog rata čije obitelji postaju ključne u transformaciji Engleske. Archiejev drugi brak s Clarom, veselom Jamajčankom, donosi novi život i kćer, Irie, čije ime znači »nema problema«, ali čiji je život sve samo ne jednostavan. Samadov dogovoreni brak proizvodi sinove blizance koji prkose njegovim pokušajima da oblikuje njihovu budućnost i ponovno oživi njegovu selektivnu islamsku vjeru.

Smithova pripovijest tapiserija je različitih likova i apsurdnih situacija. Likovi gube zube, predviđaju kraj svijeta i upravljaju svojim identitetima u društvu koje se brzo mijenja. Kroz isprepletene priče Iqbalovih i Jonesovih, Smith ističe borbe i pobjede u očuvanju vlastitog identiteta usred kulturnih kolizija.

A. I. Darabašić

KNJIGA

Katolički malonogometni turnir

Foto: Snežana Vujković Lamić